

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/andakter>

Den gamle og nye surdeig

”Kjært barn har mange navn”, heter det. Høytiden vi nå går inn i er blant dem som har hatt ulike betegnelser. I den jødiske tradisjon kalles påsken både frihetens fest og håpets fest, i tillegg til det mest vanlige ”Pesach”, som betyr forbigang. Alle navn henspiller naturligvis på påskens utgangspunkt og historie: Det jødiske folks frihet fra slaveri og fangenskap i Egypt, og løftet om en ny fremtid i deres gamle fedreland.

Det eldste, og vel mest opprinnelige navn på påskefesten er imidlertid ”De usyrede brøds høytid”. Bakgrunnen for dette er at det jødiske folk bare skulle spise usyret brød i ventetiden før oppbruddet fra Egypt. All gjæret deig måtte renses ut, slik at hele folket var klart til oppbrudd da signalet kom. Siden har det jødiske folk holdt fast ved påbudet om at det bare skal spises usyret brød - eller matza – i de 8 dagene påsken varer, til minne om utgangen fra Egypt.

I mange jødiske hjem foregår det en ekstra vår-rengjøring i dagene før påske. Det må ikke finnes noe gjær eller gjærbakst gjemt noe sted. For riktig å understreke at påsken er en familiehøytid der alle skal være med og nyte friheten, tar far gjerne med seg barna på en ekstra ekspedisjon: Med lommelykt, en fuglefjor og en liten fyrstikkeske eller lignende gransker de hver krik og krok for å samle sammen de siste smuler som vaskekosten ikke har fått med seg. Først da er hjemmet klart for påske.

Dette forteller oss at påske ikke bare er en festlig markering av en viktig historisk begivenhet – enten vi tenker på friheten for det jødiske folk fra det egyptiske slaveri, eller vi taler om Jesu lidelse, død og oppstandelse i den andre påske. Det forteller oss at påske krever forberedelse. Og forberedelsestiden er en renselsesprosess. Israelfolket i Egypt skulle vente og holde seg klar til oppbruddets time. Vi har en lang fastetid bak oss, og er nå inne i det som kalles ”den stille uke” for å forberede oss til de store og avgjørende begivenheter i Guds handling og Jesu liv. Er det tid for vårrengjøring?

Når Paulus skal rettleder Jesu disipler i den pluralistiske storbyen Korint, der umoral og utskielser også var en trussel og et problem like inn i menighetens eget liv, griper han fatt i den jødiske påskes symboler og tradisjoner: ”Vet dere ikke at litt surdeig syrer hele deigen? Rens ut den gamle surdeigen, så dere kan være en ny deig. Dere er jo som usyret brød – og så legger han til – for vårt påskelam er slaktet, Kristus – før han fortsetter:

Så la oss holde høytid, ikke med gammel surdeig av ondskap og synd, men med renhets og sannhets usyrede brød” (1.Kor.5,6-8).

Gjennom påskens dramatiske hendelser forandres verden, fordi Gud viser sitt ansikt. Vi ser Guds hellighet. Vi møter ham som ikke tåler synd og ulydighet. Vi møter ham som alle må skjule seg for, men som like fullt avkler oss og avslører vår nakenhet, sårbarhet og utilstrekkelighet, vår egoisme og vårt svik. Vi møter ham som alle må bøye seg for til oppgjør og dom. Vi møter ham i hans møte med sin Sønn. For i Sønnen møter vi også dommen og straffen. Han pines og opplever helvetes gru. Han dømmes og erfarer gudsforlatthetens mørke.

Men vi ser mer: Vi ser samtidig Guds kjærlighet. For Sønnen er ikke bare objekt og mottaker av dommen og straffen. Han er også stedfortrederen og forløseren. Han mottar straffen frivillig i vårt sted. Slik viser han oss Guds kjærlighet. Den uskyldige dømmes for at den skyldige skal gå fri. Slik lar han nåde gå for rett. Etter påske har verden aldri vært den samme. Gud har forsonet verden med seg selv. En forandring har skjedd i verden. En forandring må skje i ditt og mitt liv. Vi kan ikke leve som om ingenting har hendt.

Derfor skal vi bruke denne dagen som en forberedelse: Jeg skal spørre meg selv: Er det noe i mitt liv som ikke er gjort opp eller forsonet? Er det noe rusk igjen som ikke er rensket bort – om det så bare er en smule? Litt surdeig syrer hele deigen, sier apostelen. Bare noen dråper gift kan være ødeleggende selv om det blandes ut i store deler vann. Derfor er denne dagen oppgjørets og selverkjennelsens dag, slik at vi fullt og helt kan ta imot den nåde Gud vil gi oss i Kristus.

Jeg vet at jeg trenger hjelp i denne rengjøringsprosessen, ja, at jeg faktisk er avhengig av andre. Den hellige Ånd som minner meg om min synd og svakhet, er da også han som skal gjøre sin gjerning i meg – når jeg bare slipper ham til. Han vet hvilke koster som må brukes og hvilke rengjøringsmidler som har effekt. For meg oppleves det like fullt som et veivalg. Jeg må våge å følge Guds veivisning og kart, fremfor mine egne veivalg og lystbetonte avgjørelser.

Ole Paus og Jonas Fjeld synger i en av sine sanger om det å velge. Riktig nok handler det om velge vei, eller å kjøre feil i Drammen, men kanskje har de likevel et poeng:

*Hvis du kjører feil,
Så kommer'u til en lang og mørklagt vei.
Da har du havna opp' på Konnerud.
Da har du havna opp' hos meg.*

*Feil i natta. Feil i livet
Feil i storm og regn og sol og måneskinn.
Feil å velge. Feil å si det.
Men hvis du kommer, får du bare komme inn.*

Vi må gjøre mange valg i livet. Ofte velger vi feil. I forhold til Gud er vi født med feil retningsans på grunn av vår stamfar Adam, selv om vår lengsel alltid er rettet mot Skaperen og vårt himmelske hjem.

Evangeliet til oss denne påsken er at det ikke er våre valg som er avgjørende, men Guds valg: Han har valgt oss, fordi han har valgt Jesus. Han vender seg til oss, også om vi snur oss bort. Og midt i våre feile valg, i natten, i livet, i stormen – og selv om veien kan være både lang og mørklagt, sier Han: ”Men hvis du kommer, får du bare komme inn!”

Rolf Gunnar Heitmann

Generalsekretær

Den Norske Israelsmisjon

rolf@israelsmisjonen.no